

Բ Ա Ռ Ա Ջ Ն Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԱՇԽԱՐՀԱՐԱՌ ԼԵՋՈՒԻՆ ՔԱՆԻ ՄԻ ԲԱՌԵՐԸ

Ծաղեղ. — Բռնն բռնն է ծաղեղ, եւ արմատը ծաղ. ուստի այսպէս երկու լինով գրելը եւ հնչելը յայտնի սխալ է, թէպէտ եւ շատ տեղ սովորական դարձած. ուրեմն պէտք է ըսել, «Թուղթը ծաղեղի», եւ ոչ ծաղեղի: «Լաթը ծաղուած էր», եւ ոչ թէ ծալուած էր:

Ծաղկազարդ. — Այս բառը տեղ տեղ այնքան փոխուած է որ մինչեւ եղած է զարգարար, եւ զարգարար. որով եւ կարծիք կայ թէ այս զարգարար բառին բունը ծաղկազարդ չէ, հապա ծաղկազարդ է, իբր թէ ծառերով զարդարուած: Բայց այս գրուածքը եւ մեկնութիւնը ետքէն մտած կերեւի, վասն զի Արմաւենեաց տօնին ծաղկազարդ ըսուիլը՝ ծաղիկներով զարդարուելէն առնուած է, եւ շատ հաւանական է որ հին ազգային տօնի մը առնուն է՝ Քրիստոսի յերուսաղէմ գալստեան տօնին յարմարեցած, ինչպէս որ Վարդապետ անունն եւս գրուած է Քրիստոսի պայծառակերպութեան տօնին:

Ծանր, Մանր. — Ոմանք այս երկու բառին վերջի տառէն առաջ սխալ մը աւելցրնելով կըսեն ծանր, մանր, ծանրութիւն, ծանրցընել, մանրել, մանրոյ, մանրսիկ, եւ այլն. բայց սխալ է (գուցէ սանր բառին նմանութենէն մտած), եւ պէտք է ըսել ծանր, ծանրութիւն, մանր, մանրել, մանրիկ, եւ այլն:

Ծար, Հար, Մար, եւ այլն. — Սոցա եւ ասոնց նման շատ բառերուն մէջէն յի տառը

գուրս ձգելը սովորական սխալ մը դարձած է գրեթէ ամէն տեսակ աշխարհաբանութուն. եւ թէպէտ այժմ լաւ խօսողներուն ու գրողներուն մեծ մասը շտկած են եւ կըհնչեն ու կգրեն ծար, հար, մար. ինչպէս նաեւ այս, այդ, այն, փայս, ձայն, եղբայր, եւ այլն, բայց քանի մը բառեր կան որ դեռ կարօտ են շտկուելու, ինչպէս վար, որ պիտի լինի վար, եւ ընդհանրապէս շատ բայերու անկատար ժամանակին եզակի երրորդ գէմը, կուսար, կուգար, շար, ողբար, կար, դառնար, լուսնար, եւ այլն, որ պէտք էր գրել եւ ըսել կուսար, կուգար, շար, ողբար, կար: Այս տեղ ուրիշ տեսակ զարմանալի սխալ մը եւս պէտք է յիշեմք, որ է բաց ըսելու տեղը բայց ըսել՝ այս խօսքիս մէջ, զոր աւելի խրիմու Հայք կըանեցընեն, «Բայց ասեմ, եւ ոչ ամաչեմ», յայտնի բան է որ պիտի ըսուի, «Բնց ասեմ եւ ոչ ամաչեմ»:

Ծափ զարնել. — Ծիտակը այս է, եւ սովորաբար այսպէս կըսուի, բայց խրիմեցւոց մէջ շատը կան որ կըսեն չափ զարնել, որ յայտնի սխալ է:

Ծորիլ. — Այս բառին բունը կերեւի ծորիլ բառը, թէպէտեւ գրոց մէջ ծորիլը կնշանակէ շաղախիլ, աղտով տոգորուիլ, թաթախուիլ, մինչդեռ աշխարհաբանին ծորիլը սովորաբար կըսուի եղին կամ եղոտ բաներուն կծուիլը՝ աւրուիլը. զոր օրինակ ծորած եղ: